

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(DRUKOWANE JAKO RĘKOPIS).

TREŚĆ:

Zmiany stopy dyskontowej w bankach biletowych . . .	str. 117	Bilanse brutto Banku Polskiego	str. 124
Położenie gospodarcze Polski w kwietniu 1939 r.	" 117		

Zmiany stopy dyskontowej w bankach biletowych:

Belgia	z 4% na 3% —	obowiązuje od 11. 5. 1939 r.
Litwa	" 5% " 7% —	" " 15. 5. 1939 r.

Ostatnie zestawienie stóp dyskontowych zamieszczone jest w „Wiadomościach” Nr 8/1939, str. 115.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI w kwietniu 1939 r.

(Na podstawie informacji zebranych przez Biuro Ekonomiczne oraz sprawozdań Oddziałów).

Kwiecień przyniósł dalsze zaostrzenie ciasnoty gotówkowej, jaka zaznaczyła się w końcu miesiąca poprzedniego. Odpływ wkładów z wszelkich instytucji finansowych trwał nieprzerwanie. Jak donoszą Oddziały, wszystkie wkłady terminowe wymówione uprzednio były podejmowane. Dopływ nowych wkładów był minimalny. W Pocztowej Kasie Oszczędności stan wkładów oszczędnościowych, zmniejszył się w kwietniu o 77,6 mln. zł. Z innych instytucji wypłacono — jak wynika z prowizorycznych obliczeń — mniej wkładów niż w miesiącu poprzednim.

Kwota globalna udzielonych kredytów nie wiele odbiegała w kwietniu od cyfr marcowych. Zważywszy jednak, że w miesiącu sprawozdawczym zaznaczyło się silnie sezonowe zapotrzebowanie na kredyt ze strony przemysłu oraz zapadały terminy podatkowe i płatność pierwszej raty pożyczki obrony przeciwlotniczej —

powstała poważna rozbieżność między żadanymi a udzielonymi kredytami.

W związku z koniecznością utrzymywania płynności portfeli, celem sprostania wypłacenia wkładów, instytucje finansowe znacznie zaostrzyły swoje wymagania w odniesieniu do dyskontowanych weksli. Podawcom, których materiał wekslowy nie odpowiadał wymogom Banku Polskiego ograniczano a nawet zamykano kredyty. Dotyczyło to szczególnie weksli branży budowlanej.

Ciasnota pieniężna spowodowała zwiększenie liczby protestów wekslowych. Pogorszenie się wypłacalności było zjawiskiem prawie powszechnym, choć nie występującym wszędzie z jednakowym nasileniem.

Rynek lokacyjny. Sytuacja na rynku lokacyjnym układała się w kwietniu w dalszym ciągu niekorzystnie. Wprawdzie w pierwszej

dekadzie nastąpiło pewne uspokojenie nastrojów, które przyniosło poprawę kursów, następnie jednak wystąpiła tendencja zniżkowa trwająca prawie do końca miesiąca. W rezultacie kursy wszystkich (z nielicznymi tylko wyjątkami) papierów były w końcu kwietnia niższe niż przed miesiącem. Najpoważniejszym odbiorcą na giełdzie był Bank Polski.

W dziale pożyczek państwowych 4% poz. konsolidacyjna zniżkowała o 1·75 zł do 63·25, 4½% poz. wewnętrzna o 2·50 zł do 62— a 5% poz. konwersyjna o 1·50 zł do 67—. Kurs 3% premiovej poz. inwestycyjnej I Em. obniżył się o 1·50 zł do 86—, zaś II Em. o 2 zł do 84·50. Notowania 4% premiovej poz. dolarowej utrzymały się na poziomie 41·50. W dziale listów zastawnych 4½% l. z. warszawskie ziemskie straciły na kursie 3 zł do 59·25 a 5% l. z. warszawskie miejskie 1 zł do 69·50.

Subskrypcja obligacji i bonów pożyczki obrony przeciwlotniczej osiągnęła, wg prowizorycznych obliczeń, kwotę zbliżoną do 400 mln. zł. Wartość depozytowa (wadialna i kaucyjna) obligacji 5% poz. obrony przeciwlotniczej ustalona została przez Ministerstwo Skarbu na 85 zł za 100 zł wartości imiennej.

Oprocentowanie rzeczywiste i rentowność ważniejszych pożyczek państwowych i listów zastawnych kształtowały się w kwietniu jak następuje:

Oprocentowanie rzeczywiste

	1938	1939			
	29. 4	5. 4	14. 4	21. 4	28. 4
4% konsolid. 1936 r. .	5·87	6·11	6·20	6·35	6·32
4½% wewn. 1937 r. .	6·90	6·95	7·11	7·32	7·27
5% konwers. 1924 r. .	7·14	7·30 ¹⁾	7·35	7·46 ²⁾	7·46
4½% l. z. T. K. Z. W.	7·04	7·00	7·26	7·53	7·61
5% l. z. T. K. m. W. .	6·97	6·90	7·19	7·43	7·22

Rentowność

	1938	1939			
	29. 4	5. 4	14. 4	21. 4	28. 4
4% konsolid. 1936 r. .	6·77	6·45	6·54	6·70	6·68
4½% wewn. 1937 r. .	8·04	8·20	8·43	8·69	8·64
5% konwers. 1924 r. .	7·66	7·88 ¹⁾	7·94	8·06 ²⁾	8·06
4½% l. z. T. K. Z. W.	7·18	7·15	7·40	7·68	7·76
5% l. z. T. K. m. W. .	7·33	7·29	7·60	7·87	7·64

¹⁾ Według kursu z 4. 4. 1939 r.

²⁾ „ „ „ 20. 4. 1939 r.

W dziale akcyj straty kursowe były w odniesieniu do niektórych papierów znaczne. Obroty jednak utrzymały się w ograniczonych rozmiarach. Kurs akcji Banku Polskiego obniżył się z 122 na koniec marca do 116·50 na ultimo kwietnia.

Szereg spółek akcyjnych, w tym kilka banków oraz poważnych przedsiębiorstw przemysłowych, ogłosiło bilanse i sprawozdania za 1938 r. zapowiadając wypłacenie akcjonariuszom dywidendy, często w rozmiarach wyższych niż za rok poprzedni.

Działalność kredytowa Banku Polskiego.

Portfel weksli, warrantów, czeków i kuponów powiększył się w kwietniu o 61·7 mln. do 512·3 mln. zł. Portfel biletów skarbowych wzrósł o 17·0 mln. do 117·5 mln. zł. Pożyczki i kredyty zabezpieczone zastawami zwiększyły się o 40·8 mln. do 173·7 mln. zł. Ogółem stan wyżej wymienionych trzech pozycji bilansowych wzrósł o 119·5 mln. do 803·5 mln. zł.

Na powiększenie portfela papierów procentowych własnych wpłynęło m. i. nabycie przez Bank pożyczki obrony przeciwlotniczej za 4 mln. zł, całkowicie wpłaconych przy subskrypcji.

Kwoty udzielonych kredytów oraz portfela papierów procentowych wynosiły na koniec kwietnia w porównaniu ze stanami sprzed miesiąca i sprzed roku:

(w milionach zł)

	1938	1939	
	30. 4	31. 3	30. 4
Portfel wekslowy	633·7	450·6	512·3
Portfel weksli zagran. ¹⁾	2·3	2·5	1·5
Portfel biletów skarb. .	42·8	100·5	117·5
Pożyczki zabezp. zast. .	32·8	132·9	173·7
Dług bezproc. Skarbu . .	50·0	45·0	45·0
Dług procent. Skarbu . .	—	327·0	327·0
Oblig. P. K. P. i P. F. D.	—	188·0	188·0
Razem kredyty	761·6	1.246·5	1.365·0
Papiery proc. własne . .	127·3	134·9	146·5
Papiery funduszu zapas.	88·7	74·9	74·8
Ogółem	977·6	1.456·3	1.586·3

Podział portfela Banku Polskiego według podawców przedstawiał się jak następuje:

¹⁾ Objęty pozycją bilansową „pieniądze zagraniczne i dewizy“.

(w milionach zł)

	1938	1939	
	30. 4	31. 3	30. 4
Banki	539·4	350·0	391·9
Komun. kasy oszczędn. .	12·2	15·9	26·7
Spółdzielnie kredytowe .	21·3	22·0	24·6
Razem inst. kred.	572·9	387·9	443·2
Przemysł	40·9	41·4	46·4
Rolnictwo	2·7	2·2	2·2
Handel	14·3	16·3	18·1
Różne	2·9	2·8	2·4
Ogółem	633·7	450·6	512·3

W portfelu Banku Polskiego znajdowało się dnia 30 kwietnia akceptów Banku Akceptacyjnego za 158·5 mln. zł wobec 157·5 mln. na ultimo miesiąca poprzedniego. Kwota weksli rolniczo-zastawowych obniżyła się w dalszym ciągu o 5·4 mln. do 4·8 mln. zł.

Obieg pieniężny. Ogólna suma obiegu pieniężnego wynosiła na koniec kwietnia 2.271·9 mln. zł tj. o 147·1 mln. więcej niż przed miesiącem. Obieg biletów bankowych powiększył się o 138·4 mln. do 1.807·8 mln. zł, zaś obieg monet srebrnych i bilonu wzrósł o 8·7 mln. do 464·1 mln. zł.

Na podstawie uchwały Rady Banku Polskiego i za zgodą Ministra Skarbu podwyższona została kwota emisji biletów przewidziana w art. 52 statutu o 100 mln. zł tj. do wysokości 900 mln. zł.

Banki i wkłady w marcu. Bilans łączny 26 banków prywatnych i 27 domów bankowych na 31 marca r. b., sporządzony przez Inspektorat Bankowy Ministerstwa Skarbu wykazuje zmniejszenie, w porównaniu z końcem lutego, stanu wkładów i rachunków bieżących o 42·6 mln. zł.

Ogólna suma udzielonych kredytów wzrosła w marcu o 20·1 mln. zł, z czego na dyskonto przypada 13·1 mln., reszta zaś na kredyty w rachunku bieżącym oraz na pożyczki terminowe.

Środki na wypłatę wkładów oraz na zwiększenie działalności kredytowej uzyskały banki zwłaszcza w drodze większego o 49·9 mln. zł wykorzystania kredytów redyskontowych. Wzrosło również o 2·9 mln. zł wykorzystanie kredytów lombardowych. Stan lokat w bankach krajowych zmniejszył się o 15·0 mln. zł, obniżyły się równocześnie o 6·3 mln. zobowiązania wobec tych banków, różnica przypada na sumy wycofane z publicznych instytucji kredytowych.

Ogólny stan rezerw kasowych zmniejszył się o 3·7 mln. zł. Pogotowie kasowe uległo w porównaniu z bilansem łącznym na 28 lutego obniżeniu w grupach prywatnych banków krajowych oraz domów bankowych, natomiast zwiększyło się ono w grupie oddziałów banków zagranicznych.

Zmiany, jakie zaszły w marcu w stanie wkładów ilustruje następujące zestawienie:

(w milionach zł)

	28. II. 1939		31. III. 1939	
	oszczędnościowe i terminowe	czekowe i na r-ch bieżących	oszczędnościowe i terminowe	czekowe i na r-ch bieżących
w B. G. K. ¹⁾ . . .	213·8	247·5	193·4	230·1
„ P. B. R. ¹⁾ . . .	100·8	57·7	101·7	49·9
„ P. K. O.	820·4	258·3	742·6	243·2
„ bankach ²⁾ . . .	297·4	416·6	268·0	403·3
„ k. k. o. ³⁾ . . .	781·7	117·4	716·0	115·0
	2.214·1	1.097·5	2.021·7	1.041·5
	3.311·6		3.063·2	

— 248·4

Rolnictwo. Poprawa tendencji na giełdach zbożowych, jaka zaznaczyła się w miesiącu poprzednim, trwała nieprzerwanie w ciągu kwietnia powodując wyżkę cen wszystkich gatunków zbóż. Złożył się na to z jednej strony wzrost popytu szczególnie na pszenicę, występujący normalnie w okresie przedwielkanocnym, z drugiej zaś obniżenie się podaży, wynikające z zajęcia rolników pilnymi robotami w polu. Eksport doznał pewnego zmniejszenia. Według opinii kół fachowych zapasy zbóż chlebowych były jeszcze w kraju znaczne.

Urzędowe notowania dolnej granicy cen na giełdzie poznańskiej wynosiły w dniu 24 kwietnia (w nawiasach ceny z 27 marca) za 100 kg: dla pszenicy 20·75 zł (18·25), dla żyta 15— zł (14·35), dla jęczmienia kaszanego 18·25 zł (18—) oraz dla owsa 16·10 zł (15·10). Jęczmień browarny notowany był w Warszawie po 19·75 (19·25).

Stan zasiewów w połowie kwietnia przedstawiał się — wg oceny Głównego Urzędu Statystycznego — jak następuje:

¹⁾ Bez lokat Skarbu Państwa.

²⁾ Według bilansu łącznego, zestawionego przez Inspektorat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 26 banków i 27 domów bankowych.

³⁾ Dane (prowizoryczne) obejmują 350 kas.

	1938	1939	
	15. 4	15. 3	15. 4
Pszenica ¹⁾	3·5	3·0	3·3
Żyto	3·4	3·4	3·5
Rzepak	3·5	2·9	2·9
Koniczyna	3·2	2·9	2·9

Polepszenie się warunków atmosferycznych wpłynęło na poprawę stanu ozimin, który w większej części kraju był wyższy od średniego. Natomiast w wielu miejscach trzeba było zaorać rzepaki i koniczyny uszkodzone przez mrozy grudniowe. Siewy zbóż jarych rozpoczęto z opóźnieniem, odbyły się one na ogół w pomyślnych warunkach.

Na rynku zwierząt rzeźnych sytuacja, choć nie kształtująca się tak jednolicie jak na rynku zbożowym, przedstawiała się w kwietniu korzystnie. Dotyczy to również produktów nabiałowych.

Przemysł. Prawie całkowite zaprzestanie udzielania nowych kredytów przez instytucje finansowe postawiło dużą ilość przedsiębiorstw przemysłowych w trudnej sytuacji. Znalazły się one bez dostatecznych środków obrotowych u progu kampanii wiosennej. Poza tym żądania eksporterów zagranicznych zaliczkowania całkowitej wartości zamówionych towarów przed ich wysłaniem stwarzało dodatkowe trudności zarówno w dziedzinie płatniczej jak i dewizowej.

Gałęzie przemysłu pracujące dla celów obrony Państwa zatrudnione były nadal bardzo intensywnie.

Ruch budowlany. Nastroje niepewności wywołane sytuacją międzynarodową oraz ograniczenie możliwości uzyskania kredytu spowodowały zahamowanie zapowiadającego się korzystnie ruchu budowlanego. Wykańczane były rozpoczęte poprzednio budowy, zwlekano natomiast z nowymi robotami. W razie uspokojenia sytuacji przewidywane jest podjęcie budowy znacznej ilości domów mieszkalnych, zwłaszcza jednak obiektów przemysłowych — jako skutek pomyślnych rezultatów osiągniętych przez przemysł w ostatnich latach.

O ile ruch budowlany mieszkaniowy doniósł w szeregu ośrodków, zwłaszcza na pro-

wincji zahamowania, o tyle roboty budowlane przemysłowe i publiczne w Centralnym Okręgu Przemysłowym prowadzone były bardzo intensywnie. Jeśli chodzi o roboty publiczne w innych ośrodkach, to zostały one silnie ograniczone z powodu przeznaczenia funduszy na cele związane bezpośrednio z obroną Państwa lub też na ogólnopaństwowe potrzeby finansowe.

Przemysł węglowy. Wydobyte i zbyt węgla, poza Zaolziem, wynosiły w kwietniu:

(w tysiącach ton)

	1938	1939	
	kwiecień	marzec	kwiecień ¹⁾
Wydobyte	2·911	2·984	3·116
Zbyt w kraju	1·697	1·939	1·921
Eksport	947	796	1·007
Ogółem zbyt	2·644	2·735	2·928

Łącznie z produkcją zagłębia karwińskiego ogólne cyfry wydobywania i zbytu węgla polskiego przedstawiały się następująco:

(w tysiącach ton)

	1939	
	marzec	kwiecień ¹⁾
Wydobyte	3·652	3·766
Zbyt w kraju	2·272	2·252
Eksport	1·088	1·276
Ogółem zbyt	3·360	3·528

Zbyt węgla w kraju wykazywał nadal tendencję zwyżkową w związku ze wzrastającą produkcją przemysłową oraz tworzeniem zapasów (w niewielkich zresztą dotychczas rozmiarach). Koleje pobrały 120% normy miesięcznej. Przedsiębiorstwom, które zawarły ze Skarbem Państwa umowy w sprawie utworzenia zapasów węgla, przyznana została możliwość potrącenia kosztów urządzenia składów z dochodów podlegających podatkowi dochodowemu.

Eksport węgla do krajów zamorskich mimo zakończenia sezonu zimowego osiągnął w kwietniu cyfrę znacznie wyższą niż w analogicznych miesiącach ostatnich lat. Zwiększenie zbytu węgla spowodowało wzrost zatrudnienia w gór-

¹⁾ W stopniach kwalifikacyjnych, przy czym 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły.

¹⁾ Dane prowizoryczne.

nietwie. Odczuwać się dawał w dalszym ciągu brak dostatecznej ilości wagonów.

Produkcja i zbyt koksu utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca. W przemyśle produktów węglopochodnych sytuacja kształtowała się pomyślnie z wyjątkiem działu smołowego, na którym odbiło się niekorzystnie zahamowanie ruchu budowlanego.

Przemysł naftowy. Produkcja dzienna ropy utrzymała się w kwietniu w normalnych granicach. W zbycie zaznaczył się dalszy sezonowy wzrost sprzedaży benzyny i materiałów pędnych oraz wzmożenie zapotrzebowania olejów smarowych. Cena ropy utrzymana została na dotychczasowym poziomie. Nowych znaczniejszych dowierceń ropy nie było.

W nowo zawartej umowie zbiorowej, obowiązującej od 1 kwietnia 1939 r. robotnicy w przemyśle naftowym uzyskali podwyżkę płac w wysokości 3·35%.

Hutnictwo żelazne. Produkcja hutnicza, bez Zaolzia, wyniosła w kwietniu w porównaniu z cyframi za marzec i analogiczny miesiąc r. ub.:

(w tysiącach ton)

	1938	1939	
	kwiecień	marzec	kwiecień ¹⁾
Surówka	76·9	77·6	78·2
Stal	128·3	128·3	122·4
Wyroby walcowane . .	91·7	94·5	95·2
Rury	7·3	8·2	6·2

Wraz z wytwórczością hut zaolziańskich dane za marzec i kwiecień przedstawiały się jak następuje:

(w tysiącach ton)

	1939	
	marzec	kwiecień ¹⁾
Surówka	111·8	114·2
Stal	179·5	176·1
Wyroby walcowane . .	117·3	112·6
Rury	10·9	9·0

Jak z powyższych cyfr wynika produkcja hutnictwa żelaznego utrzymana została w miesiącu sprawozdawczym na wysokim poziomie, mimo mniejszej niż w marcu ilości dni robo-

czych. Zakłady hutnicze w Trzyńcu, druciarnia w Boguminie, rurownia Hahna i inne większe przedsiębiorstwa na terenie Śląska Zaolziańskiego pracowały na 3 zmiany.

Cyfra krajowych zamówień syndykatowych przydzielonych hutom w kwietniu wyniosła 62·3 tys. ton wobec 46·3 tys. ton w miesiącu poprzednim i 50·8 tys. ton w kwietniu r. ub. W porównaniu z marcem wzrosły przydziały wszystkich grup odbiorców, zwłaszcza zaś Rządu i przemysłu. Huty uzyskały również poważne zamówienia eksportowe, natomiast wywóz wyrobów hutniczych był w miesiącu sprawozdawczym niższy od cyfr marcowych.

Hutnictwo cynkowe. W porównaniu z miesiącem poprzednim wytwórczość hutnictwa cynkowego wykazała we wszystkich działach spadek, który zaznaczył się szczególnie silnie w produkcji ołowiu wskutek czasowego unieruchomienia huty. Również w porównaniu z kwietniem r. ub. produkcja obniżyła się z wyjątkiem jedynie wytwórczości cynku.

Przemysł metalowy zatrudniony był nadal bardzo dobrze we wszystkich prawie działach. Zupełnie niekorzystnie kształtowało się jedynie położenie wytwórni narzędzi rolniczych. Fabryka lokomotyw w Chrzanowie uzyskała w Egipcie zamówienie na 10 lokomotyw. Przyczyni się to do pewnego ożywienia tego działu produkcji, gdyż zamówienia Ministerstwa Komunikacji są bardzo nieliczne.

Przemysł metalowy pomimo dobrej rentowności produkcji odczuwał jednakże brak środków obrotowych. Było to z jednej strony wynikiem reinwestowania zysków, z drugiej zaś przewlekłej wypłacalności głównych odbiorców. Brak dostatecznych środków obrotowych uwidocznił się zwłaszcza w obliczu konieczności tworzenia zapasów surowców.

Przemysł drzewny. Sytuacja na rynku drzewnym nie wykazała w porównaniu z miesiącem poprzednim większych zmian. Ograniczony (z wyjątkiem terenu C. O. P.) ruch budowlany wywołał pewne osłabienie zbytu na rynku krajowym. Z powodu równoczesnego obniżenia podaży, ceny zostały utrzymane a nawet w niektórych sortymentach wzrosły. Na rynkach eksportowych położenie doznało dalszej poprawy. W Anglii ceny zwyżkowały o 5%, co pozwoli Lasom Państwowym korzystnie zlikwidować posiadane tam jeszcze rezerwy.

¹⁾ Dane prowizoryczne.

W fabrykach mebli giętych stan zamówień zagranicznych umożliwił utrzymanie dotychczasowego stanu zatrudnienia. W pokrywaniu należności przez odbiorców zamorskich nastąpiła niekorzystna zmiana, płacą mianowicie obecnie dopiero po nadejściu towaru do portu przeznaczenia. Zamówień ze strony rynku krajowego fabryki mebli prawie nie otrzymują. Wypłacalność klienteli krajowej słaba.

Przemysł garbarski. Gałęzią przemysłu, która najniekorzystniej odczuła ostatnie niepokoje polityczne, było garbarstwo. Dostawcy surowca zarówno zamorscy, jak i europejscy wstrzymywali wysyłki, nawet już zaliczkowane. Zaznaczył się również brak ekstraktów garbarskich. Wpłynęło to na ograniczenie produkcji dużej ilości fabryk. Z drugiej strony zbyt był niedostateczny, co przy ograniczeniu możliwości upłynnienia portfeli wekslowych, postawiło szereg przedsiębiorstw w trudnościach płatniczych.

Przemysł włókienniczy. W okręgu łódzkim rozmiary produkcji były w kwietniu niższe od analogicznych danych r. ub. Wobec powstrzymywania się detalistów z zakupami hurtownicy znaleźli się w trudnej sytuacji, co z kolei odbiło się na przemyśle, którego obroty sprzedażne były niższe nawet od słabych utargów marcowych. Wypłacalność poważnie się pogorszyła.

W okręgu białostockim uruchomienie zespołów przedsiębiorczych utrzymywało się nadal na niskim poziomie, mianowicie 62% wobec 50% w miesiącu poprzednim a 80% w kwietniu r. ub. Mimo zbliżającego się sezonu eksportowego nie zanotowano ożywienia zamówień. Utargi krajowe — wobec okresu międzysezonowego — były minimalne. Wypłacalność detalistów silnie się ostatnio pogorszyła. Zmniejszenie środków instytucji finansowych nie pozwala im na rozszerzenie działalności kredytowej, to też finansowanie produkcji na nadchodzący sezon połączone jest z trudnościami.

W okręgu bielskim zakończył się sezon produkcji towarów letnich. W stosunku do analogicznego okresu przeszłorocznego zatrudnienie utrzymało się na tym samym poziomie, obroty krajowe wykazały osłabienie, natomiast eksport wzrósł. W związku ze spad-

kiem obrotów wewnętrznych, związanych z ogólną sytuacją, fabryki pozostały z zapasami niesprzedanych towarów. Z drugiej strony miały one również trudności z zaopatrzeniem w surowiec zagraniczny.

Wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej wynosił w marcu 130·7 wobec 127·4 w lutym i 122·7 w analogicznym miesiącu r. ub. Wskaźnik produkcji dóbr spożycia wzrósł w porównaniu z miesiącem poprzednim o 6·9 punkta do 124·1, zaś wskaźnik produkcji dóbr wytwórczych powiększył się o 2·8 punkta do 148·8.

Stan zatrudnienia w górnictwie, hutnictwie oraz większym i średnim przemyśle przetwórczym i zakładach użyteczności publicznej w całym kraju wynosił w końcu marca 827 tys. wobec 806 tys. w miesiącu poprzednim (z czego 785 tys. przypadło w lutym na zatrudnienie poza Zaolziem) i 770 tys. w marcu r. ub. W porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosło zwłaszcza zatrudnienie w przemysłach: mineralnym, metalowym, budowlanym, włókienniczym i drzewnym.

W roku bieżącym wstrzymany został wyjazd sezonowych robotników rolnych do Niemiec. W związku ze zmniejszonymi możliwościami finansowymi szereg samorządów uruchomił roboty publiczne w mniejszych rozmiarach niż w r. ub., to też spadek bezrobocia nie był równie szybki jak zeszłej wiosny.

Przeciętna dzienna załadowania wagonów 15-tonowych wynosiła w marcu 16·7 tys. wobec 16·2 tys. w lutym i 14·9 tys. w analogicznym miesiącu 1938 r.

Handel. Sezon przedświąteczny wpłynął na poważne ożywienie obrotów w handlu spożywczym, konfekcyjnym i obuwniczym, które przekroczyły w pewnych wypadkach poziom analogicznego okresu r. ub. Po Wielkiejnocy zapanał w obrotach detalicznych zastój.

Znacznego zwiększenia doznał w porównaniu z kwietniem r. ub. hurtowy handel żelazem, co pozostawało w związku z zakupami firm budowlanych zaangażowanych w robotach publicznych.

Sprzedaż cukru w kraju obniżyła się w kwietniu w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. o 7·0%. W siedmiu początkowych miesiącach bieżącej kampanii rozchód cukru z kontyngentu wewnętrznego osiągnął poziom o 10·1%

wyższy niż w podobnym okresie kampanii 1937/38.

Zarówno w obrotach detalicznych jak i hurtowych regulowanie należności napotykało na trudności. Na ciasnotę gotówkową i brak płynności poważnych nawet firm zwraca uwagę znaczna część Oddziałów.

Wskaźnik kosztów utrzymania rodziny robotniczej w Warszawie obliczony został za kwiecień na 60·9 wobec 60·7 przed miesiącem i 60·9 przed rokiem.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych wyniósł w marcu 55·1 wobec 55·0 w miesiącu poprzednim i 56·9 w marcu r. ub.

Kronika ustawodawstwa. Z ważniejszych ustaw i rozporządzeń gospodarczych i finansowych, wydanych w kwietniu 1939 r. wymienić należy:

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 31 marca 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 29 z 1. 4. 39)

Ustawę

z dnia 30 marca 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 30 z 4. 4. 39)

Ustawy

z dnia 5 kwietnia 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 33 z 14. 4. 39)

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 27 marca 1939 r.

(Dz. U. R. P. Nr 38 z 28. 4. 39)

Handel zagraniczny. Obroty handlu zagranicznego obniżyły się w kwietniu w porównaniu z miesiącem poprzednim zarówno w przywozie jak i w wywozie. Wskutek silniejszego zmniejszenia importu saldo dodatnie bilansu handlowego powiększyło się. Wyniosło ono + 4·3 mln. zł wobec + 1·4 mln. zł w marcu i — 20·8 mln. zł w analogicznym miesiącu r. ub. Przywóz wyraził się sumą 104·9 mln. zł a wywóz 109·2 mln. zł. W porównaniu z marcem zmniejszył się zwłaszcza import skór oraz eksport drzewa.

Obroty zamorskie portu w Gdyni wyniosły w miesiącu sprawozdawczym 830·9 tys. ton wobec 723·8 tys. ton w marcu i 760·6 tys. ton w analogicznym miesiącu r. ub.

o zakazie wywozu owsa.

o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych.

o pożyczkach premiowych,

o pomocy Skarbu Państwa przy niektórych długoterminowych pożyczkach w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego.

w sprawie uiszczania papierami wartościowymi rękojmi licytacyjnej oraz ceny przybicia przy przymusowej likwidacji gospodarstw wiejskich.

Bilanse brutto Banku Polskiego

(w milionach złotych)

	30. IV. 1938 r.	31. XII. 1938 r.	31. III. 1939 r.	1 9 3 9 r.		
				kwiecień		
				I dekada	II dekada	III dekada
Aktywa						
1) Złoto	439·4	445·2	447·5	447·7	443·0	443·2
2) Pieniądze zagraniczne i dewizy	14·5	18·0	13·1	9·7	12·4	12·6
3) Polskie monety srebrne i bilon	33·4	28·0	38·1	51·9	68·2	53·7
4) Portfel weksli, warrantów, czek. i kupon.	633·7	830·8	450·6	470·8	473·9	512·3
5) Pożyczki i kredyty zabezp. zastawami. .	32·9	112·1	132·9	97·2	106·1	173·7
6) Portfel biletów skarbowych.	42·8	81·9	100·6	107·7	87·9	117·5
7) Portfel papierów procentowych.	127·3	131·3	135·0	140·0	142·6	146·5
8) Skarb Państwa — dług bezprocentowy . .	50·0	45·0	45·0	45·0	45·0	45·0
9) Skarb Państwa — dług oproc. książkowy.	—	—	327·0	327·0	327·0	327·0
10) Obligacje przedsiębiorstwa „P. K. P.” i Państwowego Funduszu Drogowego . .	—	—	188·0	188·0	188·0	188·0
11) Nieruchomości	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0
12) Papiery funduszu zapasowego	88·7	88·5	74·9	74·8	74·9	74·8
13) Inne aktywa.	224·2	225·7	191·2	187·6	174·4	176·3
Pasywa						
1) Kapitał zakładowy	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
2) Fundusz zapasowy	89·0	89·0	75·0	75·0	75·0	75·0
3) Bilety bankowe w obiegu	1.141·0	1.406·2	1.669·4	1.674·5	1.680·3	1.807·8
4) Rki żyr. i inne natychm. płatne zobow.:	224·2	251·1	178·1	174·6	163·6	162·4
a) rki żyr. kas państwowych	51·7	1·4	7·9	2·9	2·4	8·0
b) rki żyr. banków i innych instyt. kredyt.	117·0	204·7	99·9	71·5	66·0	75·3
c) pozostałe rachunki żyrowe			29·6	58·3	46·7	34·7
razem rachunki żyrowe	168·7	206·1	137·4	132·7	115·1	118·0
d) inne natychmiast płatne zobowiązania	55·5	45·0	40·7	41·9	48·5	44·4
5) Inne pasywa.	152·7	180·2	141·4	143·3	144·5	145·4
Suma bilansowa	1.706·9	2.026·5	2.163·9	2.167·4	2.163·4	2.290·6

Stopa dyskontowa $4\frac{1}{2}\%$, od pożyczek i kredytów zabezpieczonych zastawami $5\frac{1}{2}\%$.